

Prof. dr hab. n. med. Hady Razak Hady
I Klinika Chirurgii Ogólnej Endokrynologicznej
Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku
ul. M. Skłodowskiej - Curie 24a
15-276 Białystok

Białystok, 08.05.2024r

Ocena rozprawy doktorskiej

mgr Małgorzaty Kaszuby

Rozprawa doktorska zatytułowana: **" Wpływ zmian nawyków żywieniowych po operacjach bariatrycznych na wybrane wartości parametrów laboratoryjnych"** to wnikliwa i głęboka analiza zagadnienia procesu leczenia bariatryczno – metabolicznego u chorych z otyłością i postępowania dietetycznego przed i pooperacyjnego.

Wybór takiej tematyki badawczej w kontekście tak istotnego problemu klinicznego, jakim jest otyłość, stanowi dużą wartość zarówno naukową jak i praktyczną pracy.

Promotorem pracy jest Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Anna Różańska – Walędziak, Prof. uczelni, a promotorem pomocniczym dr hab. n. med. i n. o zdr. Maciej Walędziak. Praca powstała w Wojskowym Instytucie Medycznym – Państwowego Instytutu Badawczego (WIM-PIB).

Badanie uzyskało pozytywną opinię Lokalnej Komisji Bioetycznej przy Wojskowej Izbie Lekarskiej (Nr 35/2023, 11.04. 2023r).

Otyłość jest chorobą stanowiącą coraz większy problem w Polsce i na świecie. Epidemia tej choroby dotyczy zarówno krajów rozwijających się, jak i trzeciego świata. Wiąże się ona z występowaniem chorób współistniejących, takich jak nadciśnienie tętnicze, cukrzyca typu 2, miażdżyca, zespół metaboliczny czy choroby nowotworowe. Wzrost zachorowalności na te choroby stanowi, więc problem nie tylko zdrowotny, ale także społeczny i ekonomiczny – prowadzi za sobą zwiększenie kosztów leczenia.

Otyłość, czyli niepożądany przyrost masy ciała, związany jest z dostarczaniem zbyt dużej ilości kalorii w stosunku do zapotrzebowania organizmu. Przyczyną takiego stanu

rzeczy są nieprawidłowe nawyki żywieniowe, mała aktywność fizyczna, ale także czynniki genetyczne, pozagenetyczne, biologiczne, farmakologiczne i psychologiczne.

O otyłości olbrzymiej mówimy wówczas, gdy BMI pacjenta wynosi powyżej 40kg/m^2 . Niepowodzenie leczenia dietetycznego i farmakologicznego w otyłości stanowi wskazanie do leczenia bariatryczno - metabolicznego. Wybór rodzaju operacji zależy, przede wszystkim, od stopnia otyłości, obecności chorób dodatkowych i spodziewanego efektu leczniczego. Próby leczenia dietetycznego i farmakologicznego otyłości mają zaledwie kilkuprocentową skuteczność, a duży odsetek pacjentów zaczyna ponownie tyć po spadku masy ciała w wyniku leczenia zachowawczego. Jedyną metodą o udowodnionej naukowo skuteczności, zarówno w spadku BMI, jak i cofaniu się chorób współtowarzyszących związanych z otyłością, jest leczenie operacyjne. Skuteczność leczenia bariatryczno – metabolicznego w dużej mierze zależy od opieki zespołu wielospecjalistycznego w trakcie przygotowania chorego przed operacją jak i od najwcześniejszego okresu pooperacyjnego. Rola specjalisty dietetyka odgrywa bardzo ważną rolę w edukacji i kształtowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych u chorych po operacji.

Praca pochodzi z referencyjnego, przodującego ośrodka, jakim jest Wojskowy Instytut Medyczny, znanego ze swoich osiągnięć klinicznych i publikacji.

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska obejmuje 81 stron edycji komputerowej z zamieszczonymi w tekście: spisem treści, streszczeniami w języku polskim i angielskim, wstępem, celem pracy, wynikami, podsumowaniem i wnioskami, 16 tabelami, 6 rycinami, 1 ankietą, 97 pozycjami piśmiennictwa.

Układ tekstu pracy jest typowy i zgodny dla tego rodzaju opracowań naukowych, ze stosownym podziałem na rozdziały odpowiednio tematycznie związane z treścią. W obszernym wstępie autorka w ciekawy sposób przedstawiła epidemiologię, historię chirurgii bariatrycznej i rodzaje procedur bariatrycznych. W dobrym stylu opracowała zalecenia żywieniowe dla chorych po operacjach bariatryczno – metabolicznych w okresach przedoperacyjnym, okołoperacyjnym i odległym po operacji. Przedstawiona została rekomendacja dietetyczna i suplementacja u chorych z otyłością poddanych leczeniu chirurgicznemu, niezbędna w codziennej praktyce klinicznej.

Autorka ze szczególną starannością omówiła aspekty niedoborów żywieniowych, mikroelementów i licznych witamin po rękawowej resekcji żołądka (SG) i ominięcia żołądkowo – jelitowego sposobem Roux-en-Y (RYGB).

Doktorantka wykazała się znajomością piśmiennictwa światowego i krajowego oraz międzynarodowych rekomendacji tego postępowania, co dało niezbędne uzasadnienie teoretycznych i praktycznych podstaw jej opracowania, a także wyboru metod badawczych. W rozdziale „Podsumowanie i wnioski” doktorantka przedstawiła metody, wyniki i dyskusję.

Cele pracy doktorskiej przedstawiono i określono jasno i przejrzysto, a wyniki uzyskano na podstawie badania retrospektywnego ciągu 8 lat i ankiet od 88 chorych leczonych metodami laparoskopowej rękawowej resekcji żołądka oraz laparoskopowego wyłączenia żołądkowego na pętli Roux-Y.

Dane kliniczne przeanalizowano na dość dobrym poziomie, zastosowane zostały najnowsze programy statystyczne. Użyto oprogramowania R Studio, dostarczonego przez Zespół RStudio (2020): Zintegrowane programowanie dla R. RStudio, PBC, Boston. Do porównania zmiennych ilościowych między grupami stosowano testu t studenta oraz test Wilcoxa. Za istotną statystycznie została uznana wartość p niższa niż 0,05.

Analiza wyników przeprowadzonych badań została szczegółowo przedstawiona w rozprawie doktorskiej. Rozdziały: Cele, Metody i Wyniki pracy można traktować jako w pełni zrealizowane, tak w formie tekstowej, jak i w postaci tabel i rycin.

Zastosowano oryginalne metody badawcze dotyczące krytycznej oceny zmian wartości parametrów w badaniach biochemicznych w korelacji ze zmianami nawyków żywieniowych u pacjentów otyłych przed i po operacjach bariatryczno – metabolicznych.

Badania prowadzone w oparciu o nowoczesny warsztat badawczy, można uznać jako wartościowe i na dość dobrym poziomie.

Dyskusja stanowiąca ważną część opracowania dowodzi dojrzałości naukowej doktorantki. Autorka przedstawiła własne wyniki w kontekście rezultatów innych autorów z kraju i ze świata. Trafne dobrała cytowane piśmiennictwo, co pozwoliło umieścić uzyskane przez nią rezultaty w jasnej i szerszej perspektywie. We wnioskach doktorantka dokonała uzasadnionej rekapitulacji wyników przeprowadzonych badań.

W rozdziale Piśmiennictwo autorka zebrała 97 pozycji. Zostały one starannie wyselekcjonowane, a ich cytowanie jest jak najbardziej trafne i celowe. Znalazły się tam najbardziej istotne i niezbędne, z punktu widzenia wartości całej rozprawy, pozycje historyczne oraz najbardziej aktualne, współczesne doniesienia dotyczące tematyki.

Z obowiązku recenzenta przedstawiam moje uwagi wobec rozprawy doktorskiej:

- zbyt obszerny wstęp, obejmuje ok.30% pracy doktorskiej,

- rozdział: Materiał i metody – mało danych klinicznych o grupie badawczej,
- streszczenie – Ogólnikowe, brak danych klinicznych o grupie badawczej,
- Wyniki – ok.80% obejmuje tabelami,
- warto jeszcze raz opracować pierwszy i drugi wniosek, wdaje się być wynikami.

Wyżej wymienione błędy nie umniejszają wartości pracy i są łatwe do poprawienia podczas przygotowania do druku.

Podsumowanie

Przedstawiona praca doktorska mgr Małgorzaty Kaszuby *"Wpływ zmian nawyków żywieniowych po operacjach bariatrycznych na wybrane wartości parametrów laboratoryjnych"* stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i spełnia kryteria rozprawy doktorskiej zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668 z późn.zm.). Zakres opracowanych zagadnień mieści się w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu. Wnioskuję zatem o dopuszczenie mgr Małgorzaty Kaszuby do dalszych etapów przewodu doktorskiego.